

«Ja, men hva ville du gjort, da?»

SFT-DIREKTØR HÅVARD HOLM BESVARER
SPØRSMÅL FRA N&M-BULLETTIN OM
HVORFOR PCB-OPPRYDNING DRØYER I
DET UENDELIGE.

Innhold:

Bellona refser SFT

Miljøstiftelsen Bellona mener Statens forurensnings-tilsyn (SFT) har sviktet sin oppgave i forhold til dioksinutslipp fra Sande Paper Mill. På tross av gjentatte brudd på utslippstillatelsen, har bedriften ikke fått pålegg om bredere undersøkelser eller rensing av utslippene.

• side 3

Øykommune satset på vind

Før gikk 1,6 GWh av strømmen som ble overført fra fastlandet til øyboerne i Sandøy kommune i Møre og Romsdal tapt på veien. Løsningen ble fem vindmøller som dekker halvparten av energibehovet på øyene.

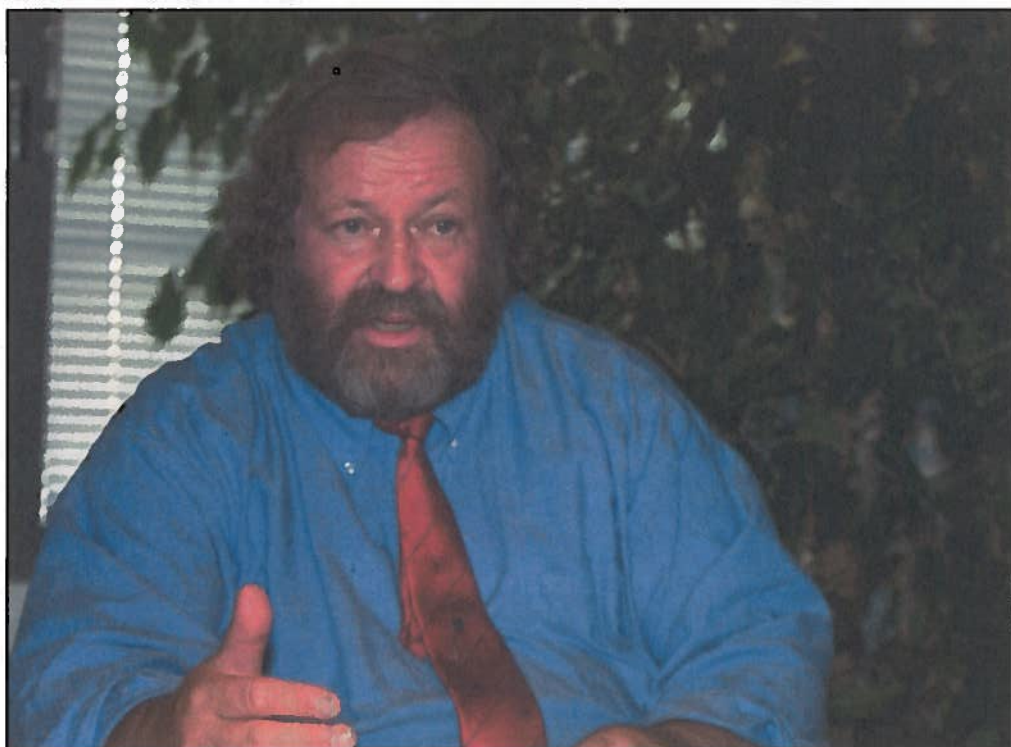
• side 7

Bellona Magasin nedlagt

I fjor høst gikk Bellona Magasin over fra papir til internett. 6. januar ble publikasjonen lagt ned for godt. Årsaken var sviktende økonomi i kjølvannet av Nikitin-saken.

• side 11

20 år i startgropa

SFT-direktør Håvard Holm lovet en snarlig handlingsplan for PCB-opprydning da han ble intervjuet av Dagsrevyen for et år siden. Den kommer kanskje til høsten. (Foto: Scanpix)

I 20 år har SFT overvåket PCB-forurensningen i norske fjorder. De vet likevel ikke hva de skal gjøre med problemet. – Det er fremdeles uklart når en eventuell nasjonal opprydning kan komme i gang, sier SFTs avdelingsdirektør Trond Syversen.

SFT sier forsinkelsen av arbeidet med en handlingsplan blant annet skyldes at regjeringen krever at forurenserne skal betale. Naturvernforbundets miljøgift-rådgiver, Per-Erik Schulze, frykter at norske myndigheter spekulerer i at det, vil være mer "lønnsomt" å la den fryktede miljøgiften ligge.

• side 4 og 5

Svensk ro i rovdyrpolitikken - Kaptein Vom rår i Norge

I Sverige er jegere, miljøvernere og myndigheter blitt enige om en tipunkts handlingspolitisk plattform som skal være basis for rovdyrforvaltningen. Initiativtager til dokumentet er WWF, og enigheten er oppstått etter hard tautrekking om fredning og jakt. Naturvårdsverket er meget fornøyd med resultatet. – For oss som forvaltningsorgan vil dette gjøre arbeidet med de store rovdyrene betydelig lettere, sier avdelingsdirektør

Ulf Weinberg i Naturvårdsverket. Weinberg betrakter enigheten som et betydelig steg fremover for rovdyrene i Sverige. Alt er ikke like harmonisk her i landet. Naturvernforbundet sammenligner Miljøverndepartementet (MD) med Kaptein Vom som banker ungene både før og etter de har gjort noe galt. Årsaken er MDs forslag til endringer i viltloven som vil gjøre det lettere å skyte truede rovdyr. • side 8 og 9

Natur & miljø Bulletin

utgitt av Norges Naturvernforbund

Redaktør: Tom Erik Økland

Redaksjon: Jens Petter Toldnæs, Kristian Jahre

Adresse: Postboks 342 Sentrum, 0101 Oslo.

Besøksadresse: Skippergata 33

Tlf: 22 40 24 00.

Faks: 22 40 24 10.

Direkte: 22 40 24 + 25 (Økland), 23 (Toldnæs), 24 (Jahre)

E-post: redaksjonen@naturvern.no

Neste utgave: 11.2.2000.

Abonnement:

230/år (privatpersoner), 600/år (bedrifter)

Annonser: Tlf: 23 12 20 70. Faks: 23 12 20 71.

Trykking: GAN Grafisk AS. Trykket på 100% resirkulert papir.

Norges Naturvernforbund: Samme postadresse som N&M Bulletin.

Web: <http://www.naturvern.no> E-post: naturvern@naturvern.no

fagpressen

Albert Åberg-tilsynet

Et år etter at direktør Håvard Holm lovte en snarlig handlingsplan for opprydding i PCB-forurensning enn myndighetene har gjort. Toktet i 1998 kostet latterlig lite, og avdekte jevnt over høyere konsentrasjoner av PCB nær skipsverft og malingsfabrikker langs kysten enn hva myndighetene tidligere har påvist midtjords i de samme områdene. Så fikk Naturvernforbundet vite at samme type PCB som man fant igjen ved verftene ble brukt i produksjon av norsk skipsmalning fram til 1975. Et slikt arbeid er akkurat det SFT sier at de vet for lite til å utføre. Men det er ikke så vanskelig! Det handler om å legge to og to sammen: Man må skjønne hvilken vei giften har tatt i samfunnet ved å kartlegge bruken. Deretter må man lete etter sluttbrukere eller deponering fra disse i de områdene som er belastet med miljøgiften. Hvis ikke SFT klarer å fatte dette, burde man kanskje spytte noen millioner inn i kassen til en miljøorganisasjon. Det virker tross alt som om det er der man finner kompetansen og viljen til å påta seg jobben.

Albert Åberg hadde "skal bare" som yndlingsfrase. Uansett hva som sto i hodet på de voksne, skulle Albert "bare" et eller annet. SFT har inntatt samme rolle i forhold til miljøgiften PCB. Nå skal SFT bare finne ut mer om kildene til forurensningen. Så skal de bare lage en nasjonal handlingsplan (den som skulle komme om kort tid - for et år siden). Så skal de bare finne ut om de kan pålegge bedrifter å utføre kildeundersøkelser (noe de har gjort tidligere). Deretter skal de bare finne ut av ansvarsproblematikken, for noen må jo betale.

SFT har eksistert i 26 år. Rett før tilsynet ble opprettet, utførte Miljøverndepartementet en bred undersøkelse på import og bruk av PCB i Norge. Svenskene forbød import og bruk av PCB i 1972. Til N&M Bulletin sier SFT at det var først etter 1980 at man ble kjent med giftens farlige egenskaper. Det er rett og slett usant. Man visste at PCB hopet seg opp i næringskjeden allerede på 60-tallet. Man satte stoffet på den norske giftlista i 1971, og man forbød det i 1980. Det er absolutt ingenting som tilsier at Norge innførte forbud mot PCB uten å vite at det faktisk var farlig.

Naturvernforbundet har med sitt giftjaktarbeid klart å finne flere kilder til PCB-forurensning enn myndighetene har gjort. Toktet i 1998 kostet latterlig lite, og avdekte jevnt over høyere konsentrasjoner av PCB nær skipsverft og malingsfabrikker langs kysten enn hva myndighetene tidligere har påvist midtjords i de samme områdene. Så fikk Naturvernforbundet vite at samme type PCB som man fant igjen ved verftene ble brukt i produksjon av norsk skipsmalning fram til 1975. Et slikt arbeid er akkurat det SFT sier at de vet for lite til å utføre. Men det er ikke så vanskelig! Det handler om å legge to og to sammen: Man må skjønne hvilken vei giften har tatt i samfunnet ved å kartlegge bruken. Deretter må man lete etter sluttbrukere eller deponering fra disse i de områdene som er belastet med miljøgiften. Hvis ikke SFT klarer å fatte dette, burde man kanskje spytte noen millioner inn i kassen til en miljøorganisasjon. Det virker tross alt som om det er der man finner kompetansen og viljen til å påta seg jobben.

Lavere strømforbruk i fjor

Kommentar

JØRUND UBØE SOMA

Generalsekretær i Norges Naturvernforbund

I fjor brukte vi nordmenn en halv prosent mindre elektrisk strøm enn året før.

Dette er gledelig, særlig dersom strømforbruket fortsetter å gå ned i tiden framover.

I Norges Naturvernforbund har vi tall som viser betydelige muligheter for strømsparing. Spesielt gjelder det husholdninger, kontorer og lett industri.

Norge har et lett synlig overforbruk. Derfor brenner Stortingets utelampe dag og natt - året rundt - noe den og gjorde da Stortinget en solfylt junidag i fjor drøftet behovet for mer strøm og vedtok Øvre Otta-utbygging.

Våre norske holdninger påfører oss et merforbruk på iallefall 10 Terawattimer - eller nær 10 prosent av samlet elektrisitetsforbruk. Mange husstander kan spare 15 prosent av årsforbruket ved enkle grep. Og i husstandene forsvinner fort ett til to lønnsstillegger, etter at skatten er medregnet, i unødig bruk av strøm til utelys om dagen, ekstra varme om natta, heftig bruk av varmt vann og apparater i kontinuerlig hvileposisjon med brannfare og ekstra strømforbruk som resultat.

En kunne ønske norske politikere fokuserte sparepotensialet. I stedet står de fram og beretter hvor nødvendig gasskraftverk er i Norge - og ikke minst hvor fabrikkelig miljøvennlig det er. Det er synspunkter Norges Naturvernforbund avviser. Ikke minst fordi tilpasningen til lavere klima-utslipp da vil måtte starte med økte utslipp fra norsk jord.

I fjor solgte Norge mer strøm til våre naboer enn vi kjøpte fra dem. Det er derfor feil når framtrepende politikere hevder at Norge bygger sitt energiforbruk på kullfyrt kullkraftverk i naboland. I historisk perspektiv har vi hatt netto eksport - så også i fjor.

Tallene for 1999 viser at Norge netto eksporterte 1,9 Terrawattimer strøm til Danmark. Mot øst var det nær balanse i import og eksport av elektrisk kraft. Denne utvekslingen skjedde i all hovedsak med Sverige, hvor det formodentlig ble byttet vannkraft mot vannkraft.

Hvordan framtiden vil arte seg, vet ingen. Den avhenger av de grep norske politikere velger å ta, og hvilken virkelighet politikere formidler velgerne som støtte for sine forslag til samfunnsløsninger - hva enten det gjelder materiell vekst, tilhørende klimautslipp og energibruk.

I løpet av våren skal Energi-meldinga drøftes i Stortinget. Da kan det være nyttig å vite at Norges 4,5 millioner innbyggere produserer nesten like meget energi fra vannkraft, olje og gass som EU-landene med sine 375 millioner innbyggere framskaffer fra egen vannkraft, olje, gass o atomkraft.

Norge er følgelig i energisammenheng en stormakt i europeisk målestokk. Å hevde at Norge har en energikrise er omtrent like presist som å påstå at onkel Skrue er fattig.

Et alvorlig problem har imidlertid Norge - et overføringsnett som balanserer mot utkobling i kuldeperioder. Derfor jobber Statnett nettopp med frivillige avtaler for utkobling av energitunge forbrukere i et forsøk på å lette nettbelastningen.

Det er å håpe på flere norske politikere får øynene opp for energisparing. Både som et grep for å trygge overføringsnettet og som et viktig bidrag til at vi kan fortsette å eksportere elektrisk kraft - slik vi gjorde i fjor.

Bellona gir SFT dioksinkritikk

Ved flere anledninger har bedriften Sande Paper Mill brutt utslippsgrensen for dioksiner. Bellona mener Statens forurensningstilsyn ikke har gjort jobben sin for å få slutt på utslippene.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

19. januar anmeldte Bellona Sande Paper Mill for brudd på forurensningsloven og straffeloven. Årsaken til anmeldelsen er en rekke brudd på bedriftens utslippsgrenser i perioden 1997-1999. Miljøstiftelsen framhever spesielt de gjentatte bruddene på krav til dioksinutslipp, på grunn av miljøgiftens ekstreme giftighet. Men det er ikke bare bedriften Bellona er ute etter. Også Statens forurensningstilsyn (SFT) får passet sitt påskrevet.

Endrer måleverdiene i etterkant

Sande Paper Mill ligger i Sande i Vestfold. Bedriften har slitt med dårlig økonomi de siste årene. Bedriften eier og driver en forbrenningsovn som blant annet brenner forskjellige typer avfall. Det er utslippene fra denne ovnen som flere ganger har vært høyere enn tillatt.

En måling av dioksinutslippet

fra ovnen gjort i 1997 ga et urovekkende resultat. Utslipet var nesten tolv ganger over konsesjonsgrensen, og indikerte et utslipp på drøyt fem gram dioksiner per år.

Bedriften påsto at situasjonen rundt denne målingen ikke var representativ, og en ny måling i februar 1998 viste et utslipp langt under konsesjonsgrensen. Denne verdien ble også tellende for 1997, sier Olaug Bjertnæs, saksbehandler for Sande Paper Mill i Statens forurensningstilsyn.

I løpet av 1999 utførte Sande Paper Mill tre nye dioksinmålinger. I disse svinger verdiene fra 2,08 til 22 ng/Nm³ (nanogram per normal kubikkmeter). Konsesjonen gir bedriften tillatelse til å slippe ut maksimalt 2 ng/Nm³. Det vil med andre ord si at bedriften igjen brøt utslippsgrensen - ved alle målingene. Den høyeste målingen ble gjort i mai, og SFT reagerte med et brev hvor man karakteriserer driftsbruddet som alvorlig. Bedriften ble pålagt nye målinger. Resultatet fra disse ble lagt fram i desember. Fremdeles var dioksinutslippet litt høyere enn tillatelsen.

Denne målingen viste utslipp på 2,08 nanogram per normal kubikkmeter luft. Bedriften har blitt bedre, men er fortsatt ikke bra nok, sier Bjertnæs.

- SFT tar økonomiske hensyn

Christine Molland Karlsen, fagarbeider i Bellona, er ikke fornøyd med SFTs forklaring.

Forklaringen for 1997-målingen er grei nok, det kan tross alt oppstå uregelmessigheter i et slikt anlegg. Men vi kan ikke akseptere at SFT nærmest virker fornøyd med at en av tre

målinger i 1999 nærmer seg konsesjonsgrensen for bedriften. Sande Paper Mill bør pålegges hyppige dioksinmålinger i en periode, for å bestemme utslippene bedre, mener Karlsen.

De to verste målingene som er gjort siden 1997, på henholdsvis 23,6 og 22 ng/Nm³, og tilsier et årlig utslipp på mer enn fem gram dioksiner.

I norsk sammenheng i dag er det mye, sier Bjertnæs.

Hva har SFT gjort for å få bedriften til å kutte ned utslippene?

Vi har blant annet forbudt bedriften å brenne bioslam fra Mongstad.

Dette forbudet var i realiteten atskillig videre da det i første omgang ble gitt av SFT 2. juni i fjor. Da påla SFT Sande Paper Mill å kun bruke rene brenslere i prosessen. Dette protesterte bedriften mot, da mesteparten av brenselet som brukes i prosessen er avfallstyper som ikke kan kalles rene brenslere. Bedriftens argumentasjon var installering av ny renseteknologi og dårlig økonomi. 18. juni 1999 bestemte SFT seg for å gjøre om vedtaket, slik at forbudet kun omfattet bioslammet fra Mongstad.

Fem gram per år er ikke

bare høyt, det er uakseptabelt for et forbrenningsanlegg. Utslippene kan reduseres med endring av forbrenning eller rensing. Det virker som om SFT kun tar økonomiske hensyn i denne saken, og det er strengt tatt ikke myndighetenes jobb. SFT kan ikke godta bedriftens unnskyldninger uten at de dokumenteres, sier Bellonas Christine Molland Karlsen.

Strengt EU-direktiv

EU er i ferd med å utarbeide nytt direktiv for forbrenning av avfall. I utkastet til direktivet er utslippsgrensen for dioksiner satt til 0,1 ng/Nm³. Dette er med andre en brøkdel av bedriftens utslippstillatelse, og ekstremt mye lavere enn de verste utslippene som er målt ved bedriften.

Om bedriften og myndighetene er så fornøyd med at man enkelte ganger nesten klarer dagens utslippskrav, vil begge få et kjempeproblem i det øyeblikket EU-direktivet vedtas. Et slikt krav betyr investeringer ved bedriften, enten de vil eller ikke. Det spørs om Sande Paper Mill har råd til det, mener Karlsen.

I mellomtiden er beboerne nær bedriften bekymret for følgene av overutslippene.

Giftig og vakkert fra Norges Naturvernforbund

• Rapport fra Den store Giftjakta 1998
PCB-funn kysten Kristiansund- Oslo- Fredrikstad.

• Veileder for kommuner og bedrifter som vil kreve PCB-produsentene for erstatning.

• Dagbok og album fra årets sommertokt på jakt etter giftkilder og artsmangfold langs sørlandskysten.

Kan lastes ned gratis fra Naturvernforbundets nettsted www.naturvern.no/sommertokt eller bestilles fra Norges Naturvernforbund, tlf 22 40 24 00.

▼ fakta

- Dioksiner er en samlebetegnelse for over 200 kjemiske stoffer med strukturemessig lik oppbygging.
- Dioksiner brytes sakte ned i naturen, og hoper seg opp i næringskjeden.
- Enkelte av dioksinutgavene er svært giftige. Miljøgiftene forbindes med skadevirkninger som endret stoffskifte, lever-skader, økt fare for kreft, skader på nervesystemet, reproduksjonsskader og fosterskader.

Kilde: Natur & miljø leksikon

Fortsatt i villrede om PCB

Tre år etter at SFT varslet en plan for PCB-opprydning langs norskekysten, er statsetaten fremdeles i villrede om hva som bør gjøres. – Vi er fortsatt i

startfasen av dette arbeidet, vedgår direktør for SFTs lokalmiljøavdeling, Trond Syversen.

N&M Bulletin
KLAUS TVEDT

Norske myndigheter begynte allerede i 1973 å kartlegge PCB-holdige produkter. I 1980 ble det innført forbud mot import og omsetning av produkter man den gang visste inneholdt miljøgifter.

Statens forurensningstilsyn har i 20 av 26 leveår overvåket norskekysten for PCB. Statens Næringsmiddeltilsyn har fulgt opp med kostholdsrestriksjoner. Naturvernforbundet mener mellom 50 og 100 områder er modne for opprydning. Likevel er det foreløpig lite som tyder på noen stor nasjonal "oppvask" i nærmeste framtid.

– Vi vet for lite om kildene til miljøgift-forurensning i marine sedimenter, og har derfor ikke bestemt oss for hva vi skal gjøre. Men vi har avsatt noen midler i år til mer tiltaksorienterte undersøkelser, blant annet i Sørfjorden i Hordaland, sier Syversen.

En undersøkelse fra Norsk Institutt for vannforskning (NIVA) som ble offentliggjort forrige uke, viste de høyeste PCB-konsentrasjonene i sedimenter i fjorden siden målingen kom i gang.

– Har kontroll

Naturvernforbundet mener Sør-

fjorden ikke er noe enestående tilfelle, og at det er flere steder hvor det fortsatt lekker PCB ut i havet.

– Et eksempel er Breviksfjorden. Under Den store giftjakta påviste vi at det lå malingspann på bunnen her. Og også når det gjelder flere fyllinger er det fare for spredning, sier miljøgift-rådgiver Per-Erik Schulze.

Selv om SFT innrømmer at de ikke vet nok om PCB-kildene, mener de likevel å ha god kontroll.

– Vi vet at det lekker enkelte steder, og det er viktig å få tettet disse. Likevel er det lite som tyder på at PCB-problemet er økende, framholder Trond Syversen.

Han er også uenig med Naturvernforbundet i at en opprydning vil bli dyrere jo lenger tid som går.

Utsatte handlingsplan

– I januar 1999 lovt SFT-direktør Håvard Holm på Dagsrevyen at en handlingsplan skulle komme i løpet av "kort tid". Hva har dere gjort siden?

– Jeg erkjenner at vi ikke vet nok om PCB-giftens geografiske spredning og hvor "hotspots"ene er. Derfor har vi nå satt i gang mer tiltaksorienterte undersøkelser i fem-seks områder. En nasjonal handlingsplan skal være

klar i høst. Her vil vi blant annet anbefale et ambisjonsnivå, vurdere ulike opprydningsmetoder, gi anslag på kostnader og peke på flere angrepsmuligheter. Regjeringens strategi er å la forurenser betale.

– Hvorfor kom ikke handlingsplanen om "kort tid", slik SFT-direktøren lovet?

– For et år siden følte vi oss veldig presset, og lovet at vi ville synliggjøre prioriterte områder. Underveis kom vi til at andre spørsmål måtte avklares først. Disse spørsmålene skal vi forsøke å besvare i planen som kommer til høsten.

– Naturvernforbundet viste i 1998 til 300 mulige punktkilder for PCB. Har dere undersøkt noen av disse?

– Jeg kjenner ikke rapporten så godt at jeg kan kommentere den. Likevel vil jeg si at sannsynlige kilder bare er et av mange viktige spørsmål. Vi er for eksempel ikke sikre på om forurensningsloven gir hjemmel for å pålegge kildeundersøkelser, eller om den åpner for å stille krav til bedrifter og havnevesener om opprydning.

27 år har gått

– Miljøverndepartementet begynte allerede i 1973 å kartlegge PCB-holdige produkter. Nordsjø-avtalen tilsa totalstopp av alle PCB-utslipp i 1996. Da kan det virke rart at man i 2000 begynner å spore opp kildene. Synes du norske myndigheter har vist uutfallenhet overfor problemet?

– Nei. I forhold til det vi visste i 1980, mente vi en innsamlingsordning av alle typer PCB-holdige produkter ville koste for mye. Etter hvert ble det påvist at PCB var en farligere gift enn først antatt. Derfor har

også mange produkter endt på nå nedlagte kommunale fyllinger. Små mengder siger ut fra disse, men vi vurderer altså ikke det som noe stor problem. At vi ikke har fått ryddet opp i alt er ikke så rart. Vi tok det som var billigst først. Nå står det dyreste og vanskeligste igjen. Og vi er fortsatt i startfasen med dette arbeidet, innrømmer Syversen.

SFT la i 1994 fram en oversikt over PCB-problemene i norske fjorder. Fire år senere ble 18 av 120 områder pekt ut som prioriterte. Men til tross for at flere områder av NIVA er karakterisert som "meget sterkt forurenset", og at Naturvernforbundet har vist vei til mulige kilder, mener SFT de vet for lite til å foreslå opprydningstiltak.

– Vi må alle steder kartlegge kildene ytterligere og finne fram til mulige tiltak. Det kan virke frustrerende at dette arbeidet går sent, men slik vi ser det, er det nødt til å ta tid når forurenserne skal stilles til ansvar, fortsetter Syversen.

– Det er fremdeles uklart når en eventuell nasjonal opprydning kan komme i gang?

– Ja, konstaterer SFTs avdelingsdirektør.

– PCB prioriteres

SFT-direktør Håvard Holm sier satsingen på handlingsplanen for PCB er høyt prioritert, og at etaten tar problemet på alvor.

– Men 20 år er lang tid å vente på forslag til tiltak?

– Ja, men hva ville du gjort, da? Hadde vi visst mer, hadde vi også gjort noe, sier Holm.

Han legger til at kravet fra regjeringen om at forurenser i størst mulig grad skal betale, er noe av det som har gjort at handlingsplanen er blitt forsinket. ■

– Ingen grunn til å vente

Naturvernforbundets miljøgift-rådgiver Per-Erik Schulze mener SFT vet mer enn nok om PCB-kildene i norske fjordområder til å foreslå opprydningstiltak.

N&M Bulletin
KLAUS TVEDT

– På et sted mellom 50 og 100 områder er det avdekt at PCB utgjør et stort problem. Miljøfaglig er det ingen grunn til å la miljøgiften ligge. Det er påvist at PCB brytes sakte ned, og at giften hopper seg opp hos dyr høyt oppe i næringskjeden. Jo lenger tid det går, jo mer vil det koste å rydde opp. Det fins ingen miljøfaglige grunner til å la giften ligge, mener Schulze.

Miljøgifteskperen viste i 1998 til 300 mulige kilder til PCB-utslipp. Naturvernforbun-

dets gifttokt langs norskekysten de to siste årene har delvis vist at Schulzes teorier stemmer.

– SFT kan skylde seg selv for

at de ikke har foretatt mer kildeorienterte undersøkelser før. Dessuten er det ikke nødvendigvis vanskelig å spore utslippskilder når man først har påvist høye PCB-konsentrasjoner, sier Schulze.

"Lønnsomt" å la det ligge

SFT uttrykker tvil om hvorvidt forurensningsloven åpner for å pålegge forurenser og bedrifter kildeundersøkelser, og om det er

mulig å kreve at forurenser skal rydde opp. Det mener Schulze er å fraskrive seg myndighet:

– SFT har i flere saker allerede brukt tid og jurister for å kreve at forurenser skal foreta kildeundersøkelser. Skulle ikke forurensningsloven kunne brukes på den måten, så ville jo SFT i realiteten være maktesløse. Jeg synes SFT burde pålegge flere bedrifter kildeundersøkelser.

– Hva tror du er grunnen til at en nasjonal PCB-opprydning lar vente på seg?

– Det viktigste er at en opprydning vil koste. En prislapp på 15 milliarder kroner er antydning, hvorav staten antakelig må betale to milliarder. Norske myndigheter kan derfor, til tross for eventuelle tap i fiskeriinntekter, se det som kostnadseffektivt å la miljøgiften ligge, sier Per-Erik Schulze. ■

▼ fakta

- PCB (polyklorerte bifenyler) er en gruppe kjemisk framstilte miljøgifter. All PCB i naturen er menneskeskapt.
- Stoffet ble satt i produksjon på 20-tallet. Forbud mot bruk av stoffet kom i 1980.
- Miljøgiften er tungt nedbrytbar og hopper seg opp i næringskjeden.
- Skadevirkningene som følge av PCB-forurensning er grundig dokumentert. Kreft, redusert immunforsvar og reproduksjonsevne samt skader på nervesystem, lever og hud er blant disse.

Miljøtrykkeriet i Oslo
gan grafisk as

Tlf.: 22 27 71 70 • Faks: 22 26 52 05
Tvetenveien 156

GLAVA
ISOLASJON

Gjensidige
NOR

H. Clausen
BLI MILJØARKIVIST
DU OGSÅ!
Mapper og permer
22 20 50 55

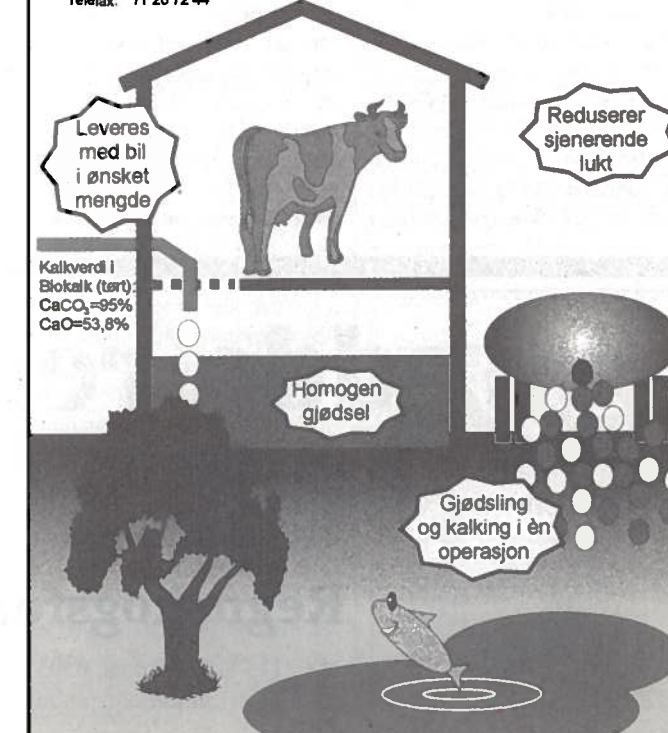

PORSGRUNN KOMMUNE

Biokalk 75%

- finmalt kalk i flytende form
med tørrstoffandel = 75%

HUSTADMARMOR A.S. 6440 ELNESVÅGEN
Telefon: 71 26 77 27 eller 71 26 77 00
Telefax: 71 26 72 44

Tror ikke på klimaproblemer

– De katastrofale påstandene om global oppvarming er voldsomt overdrevet, sier den amerikanske multimillionæren Steve Forbes. Til høsten kan han bli valgt til president for verdensmesterne i klimautslipp, USA.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

Miljø står høyt på valgprogrammet til flere av kandidatene som stiller til høstens presidentvalg i USA. Det amerikanske nyhetsbyrået ENN - Environmental News Network - har undersøkt kandidatenes kunnskaper om klimaspørsmål sammen med paraplyorganisasjonen The Sustainable Energy Coalition. Dagens visepresident, demokraten Al Gore, har markert seg solid i miljøspørsmål tidligere, og består også ENNs undersøkelse med glans. Andre igjen har holdninger og kunnskaper om klimaproblemer på nivå med, eller dårligere, enn en middels ungdomsskoleelev. Uttalelsene er hentet fra valgmaterieell, intervjuer og spørreundersøkelser.

Avviser hele klimaproblematikken

Steve Forbes, multimillionæren og forretningsmannen fra New Jersey har stilt til valg tidligere og fikk til alles overraskelse en del stemmer. Nå er han tilbake, men det er tydeligvis ikke i

klimaspørsmål republikaneren Forbes har sin styrke. Han avviser helt og holdent global oppvarming som en reell problemstilling.

– De katastrofale påstandene om global oppvarming er voldsomt overdrevet. Det finnes ingen bevis for at verden er på vei inn i en periode med supervarme temperaturer, sier Forbes.

Partikollega Gary Bauer, som tidligere var rådgiver for president Reagan, har samme oppfatning som Forbes.

– De vitenskapelige bevisene som er ført for global oppvarming er både tvetydige og lite overbevisende, sier han.

En annen republikaner som stiller til valg, Alan Keyes, kaller varslene om klimaendringer "antakelser av mest overmodige sort".

– Ikke politisk spørsmål

Men det finnes også republikanere som tror på klimaproblemer. Til en viss grad. Mannen som av mange regnes for den sterkeste kandidaten blant republikanerne heter George W. Bush, forøvrig sønn av en annen og mer kjent

Bush. Bush tror global oppvarming eksisterer, men er likevel skeptisk.

– Både årsakene til og virkningene av den minimale oppvarmingen er høyst usikker, sier han.

Også Bush' argeste motstander, senator John McCain fra Arizona, erkjenner at "stadig flere vitenskapsmenn tror globale klimaendringer er et reelt fenomen."

– Men spørsmålet om klimaendringer må sees som et vitenskapelig spørsmål, ikke et politisk, legger han til.

– Dommedagsprofetier

De såkalte tredjeparti-kandidatene, de som stiller til valg uten tilknytning til verken demokratene og republikanerne, har også interessante meninger om klimaproblemer. Pat Buchanan, som stiller til valg for tredje gang, tror overhodet ikke på global oppvarming. Dommedagsprofetier, kaller han det.

– Jordens temperatur har kun steget en halv grad celsius siden 1870, sier han.

Hans kollega John Hagelin fra Iowa og gründer av Naturlopartiet er imidlertid enig i at klimaendringer er "en enighet blant de fleste vitenskapsmenn". Utover dette vil han ikke kommentere klimaproblemene.

Edruelige demokrater

Heldigvis finnes det amerikanske politikere med noenlunde edruelig syn på klimaspørsmål.

Demokratene Bill Bradley og visepresident Al Gore er enige i at klimaendringer er en stor bekymring.

– Det er overveldende vitenskapelig enighet om at menneskelig aktivitet bidrar til global oppvarming som kan føre til alvorlige helseskader og ekstreme væertyper, erklærer Gore. Kollega Bradley er ikke dårligere.

– Global oppvarming er et alvorlig problem som vi straks må forholde oss til, sier han. ■

– Ikke dramatisk

Kalle Hesstvedt, politisk rådgiver i Sosialistisk venstreparti og tidligere leder for Greenpeace Norge, avdramatiserer presidentkandidatenes klimauttalelser.

– En seier til republikanerne vil i verste fall ikke bety mer enn en brems i klimaforhandlingene, sier han.

Hesstvedt forklarer at prosessene rundt klimaforhandlingene er så sterkt fundert både vitenskapelig og politisk at de ikke lar seg stoppe. Selv ikke av en lite klimavennlig president.

– Den nye presidenten kan ikke bytte ut hele byråkratiet. Uansett hvor lite den kommende presidenten kan om klima, vil han få informasjon av forvaltningen han ikke har i dag. Det vil være en stabiliserende faktor. ■

Bygde vindmøller for å hindre svinn

For to år siden sto det kommunalt eide nettselskapet Sandøy Energi foran et dilemma: Hvordan redusere svinnet av strøm i linjene fra fastlandet ut til øykommunen? Løsningen ble å bygge fem vindmøller.

Klaus Tvedt
N&M BULLETIN

Tapet i overføringslinjene fra fastlandet var tidligere på cirka 1,6 Gwh. Etter at vindmøllene kom i drift før jul, er dette redusert til omlag 0,5 Gwh.

– Vindmøllene forsyner rundt halvparten av kommunens 1550 innbyggere med strøm, sier direktør i Sandøy Energi og det nye datterselskapet Sandøy Vindkraft, Størk Huse.

Alternativ til kjøp

Sandøy kommune ligger midt mellom Ålesund og Kristiansund i Møre og Romsdal, og teller i alt seks øyer. Vindmøllene er satt opp på Harøy. Vindmålinger viste en middelvind på 7,5 meter

i sekundet, noe som tilsvarte en årsproduksjon på 11,3 Gwh.

En slik mengde øy-produisert strøm ville ikke bare redusere et linje-tap, det ville også gjøre at Sandøy Energi bedre kunne møte framtidens antatt økte energibehov.

– Vindmøllene var et alternativ til å kjøpe inn mer kraft utenfra, fastslår Størk Huse.

Imidlertid skulle det gå to år fra vindmøllene ble byggemeldt til de sto ferdig. Grunneiere på Harøy sa seg tidlig villig til å avstå grunn, men prosjektet møtte naboprotester.

Støy og eiendomstap

Støy og tap av eiendomsverdi, var naboenes argumenter. Vindmøllene har en navhøyde på 50

meter og en rotor med diameter på 48 meter.

Protestene førte til at vindmøllene ble "flyttet" med 75 meter. I høst ble spadene satt i jorda, og 10. desember ble det for første gang produsert vindkraft på Harøy.

– Sandøy Energi produserer ikke kraft selv, og har startet med en rekke alternative tjenester for å overleve. Vindkraftselskapet er en del av satsingen, sier tidligere styreleder i Sandøy Energi, nå ordfører i Sandøy kommune Nils Magne Abelse, som eier 100 prosent av aksjene i selskapet.

Forutsetningen for at generalforsamlingen i Sandøy Energi sa ja til å opprette et eget vindkraftselskap, var at det ikke skulle koste mer enn et eventuelt tap av de 100.000 kronene selskapet har fått i aksjekapital. Investeringer er gjort med lånepant i anlegget. Videre har Norges vassdrags- og energiverk bidratt med 300.000 kroner til vindmålinger. Staten svarer med fritak for investeringsavgift og 50 prosent redusert avgift på levert energi.

I alt har vindmølleprosjektet kostet 29 millioner kroner. ■

Vil desentralisere miljøansvar

Engelske adelsmann vil gjøre sjukehusdirektører, jernbasteasjonsjefer og lufthavnsdirektører til miljøvoktere for å styrke lovene om truede planter og dyrearter, melder The Times.

N&M Bulletin
KLAUS TVEDT

Den britiske regjeringen har lagt fram handlingsplaner for å redde og sikre framtidsutsiktene til i alt 391 arter, deriblant oteren, lerken og den fiolette smelleren, som er en bille. Problemet er at planene ikke er rettskraftige. Kritikerne

mener utviklingen går for sakte.

Adelsmenn med seterett i Overhuset ber nå om at planene gis rettslig kraft, slik at offentlig ansatte sjefer blir like kjent med planene som de er med helse- og arbeidsmiljølovgivning.

Jarlen av Cranbrook sier til avisen at regjeringen må gi bevilge midler til nye såkalte agromiljøplaner som kan komme truede dyr og planter til gode. Blant annet vil han at helseministeren skal overdra noe av sitt ansvar til sjukehusdirektører. Tanken er at de lokale direktørene skal pålegges å undersøke dyre- og plantearter som finnes på sykehusets

eiendom, og utarbeide planer for å sikre at truet fauna og flora overlever.

– Direktørene må også ta i betraktning ytre påvirkningskilder, som for eksempel hvordan utslipp fra ambulansene virker på nærmiljøet, uttaler jarlen.

De engelske adelsmennene mener at et lignende ansvar kan gis til omtrent alle offentlige instanser og ansatte, fra lufthavnsdirektører til lokale stasjonsmestere. Adelsmennene viser til at England er det land i Europa, foruten Hellas, Belgia og Spania, som per i dag bruker minst på agromiljøprogrammer. ■

IB KJØRSVIK

redde regnskogen

Du bestemmer selv hvor mye du vil gi: benytt vår giverkonto 0808 50 04205. Girer i dag!
Eller ring vår givertelefon nr.: 820 43 089 for å støtte oss med 100 kroner. Ring i dag!

Regnskogsfondet

Postboks 2113 Grünerløkka, 0505 Oslo. Nedregate 8, 4. etg. Velkommen!

Tlf.: 2204 4700 - Fax: 2204 4701 - e-post: rainforest@rainforest.no - Org. nr. 977 556 120 - HJEMMESIDE: www.rainforest.no

Bred enighet om rovdyr i Sverige

Svenske jegere, miljøvernere og myndigheter har gått sammen i et felles syn på rovdyr. Nå ønskes også næringer og naboland med på laget.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Selv om det har vært kranglet noe mindre i Sverige enn i Norge når det gjelder rovdyr, har uenigheten vært stor. Ikke minst mellom miljøinteresserte og jegere. Denne striden kan nå være delvis gravlagt.

Svenske myndigheter, miljøorganisasjoner og jegere har langt på vei blitt enige om forvaltningen av de store rovdyrene.

Rett før jul møttes Svenska Jägarförbundet, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska Rovdjursförbundet, WWF og Naturvårdsverket for å legge siste hånd på en felles handlingsplan for rovdyrforvaltningen i Sverige. Resultatet er blitt en ti-punkts plattform de fem instansene kan si seg enige i.

Harde tak

– Det har tatt tid, men svensk rovdyrforvaltning har tatt et langt

steg framover, sier avdelingsdirektør Ulf Weinberg i Naturvårdsverket.

Weinberg legger ikke skjul på at det har vært mye "gi og ta" for å komme fram til et felles syn. Ikke minst når det gjelder å få jegere og miljøvernere til å enes om spørsmål rundt jakt og fredning.

De fem partene er enige i at ulovlig jakt er en alvorlig trussel mot de store rovdyrenes eksistens i Sverige, og at det må settes mye inn på å stoppe dette, blant annet gjennom lovendringer, informasjon og samarbeid.

Må få unntak fra EU-regler

Når det gjelder lovlig jakt går de fem inn for at den nåværende

"skyddsjakten", som ligner på vår kvotejakt, på bjørn og gaupe, bør erstattes av en svært begrenset og kontrollert lisensjakt. Dermed skal la seg gjennomføre må Sverige få unntak fra så vel Bernkonvensjonen som EUs habitatdirektiv.

De fem er videre enige om at "skyddsjakten" på ulv og jerv fortsatt må være svært restriktiv. Man vil ha en videre utbredelse av jerven, samt at den norsk-svenske ulvestammen må sikres en genetisk tilførsel av ulv fra Finland.

I Sverige jaktes det bjørn og gaupe i dag. Bjørnejakten har pågått siden 1983.

Jakt på bjørn er vel forankret i Sverige. Gaupejakten er av nyere dato, og har vært gjenstand for harde diskusjoner om så vel jakttrykk som geografiske områder. Når det gjelder jakt på jerv og ulv er Sverige i en spesiell situasjon ettersom vi er medlem av EU. Vi må derfor søke om tillatelse til den såkalte skyddsjakten på disse artene. Det tror vi kan gå greit så lenge det er snakk om å forhindre skader og dempe konflikter, sier Weinberg.

Vil ha med Norge og næringslivet

Ifølge Weinberg var det ikke aktuelt å ha med berørte næringer i første runde av forhandlingene rundt den svenske rovdyrforvaltningen.

– Det var såpass hardt å komme til enighet med de partene vi hadde samlet at vi måtte konsentrere oss om det først. I neste runde ønsker vi å få med flere berørte parter, som for eksempel næringslivet i et tilsvarende samarbeid.

– Hva med naboland?

– Dokumentet er såpass ferskt at vi ikke har rukket å presentere det i Norge og Finland ennå. Vi skal imidlertid presentere dette for våre norske kollegaer i nærmeste framtid. Det er klart det ville være ønskelig med norsk støtte på disse punktene, vi snakker jo for en stor del om en felles naturarv her, sier Weinberg.

Dette er svenskene enige om

I høst tok WWF initiativ til et møte om rovdyrforvaltningen i Sverige. Resultatet er blitt en ti-punkts plattform som jegere, miljøvernere og myndigheter er enige om:

1. Vi arbeider for en langsiktig rovdyrforvaltning der bjørn, jerv, ulv og gaupe i livskraftige bestander skal utgjøre en selvfølgelig del av Sveriges biologiske mangfold. Jakt og andre forebyggende tiltak er en viktig del av forvaltningen.

2. Vi anser at ulovlig jakt utgjør en alvorlig trussel mot de fire store rovdyrenes fortsatte eksistens i Sverige. Vi vil samarbeide for å stoppe denne jakten, blant annet ved å gå gjennom lovverk og gjennom informasjon i media til våre respektive medlemmer og tilhengere.

3. Vi mener at den nåværende "skyddsjakten" på bjørn og gaupe bør erstattes av en begrenset og nøye kontrollert lisensjakt. Vi anser derfor at Bernkonvensjonen og EU-kommisjonen bør kontaktes for å forsøke og få til unntak i konvensjonen og i arts- og habitatdirektivet.

4. Vi anser at beskyttelseskampen

på jerv og ulv fortsatt må være meget restriktiv. Vi mener videre at jerven bør få en større geografisk spredning i Sverige, også utenfor fjellområdene. Ulven må få mulighet til å vandre inn fra Finland for å bryte den genetiske isolasjonen av den svensk-norske ulvestammen.

5. Generelt mener vi jakten på de fire store rovdyrene må behandles etter en glidende skala som tilpasses populasjonenes status og til de problemene som kan oppstå; restriktiv beskyttelseskampen, beskyttelseskampen, restriktiv lisensjakt og lisensjakt.

6. Vi vil legge vekt på å fortsette arbeidet med erstatninger og tiltak til forebyggende tiltak for å gi en fornuftig kompensasjon til mennesker og næringer som rammes av de økende rovdyrstammene. Vi mener at en slik politikk underbygger aksepten for rovdyrene.

7. Vi mener det trengs betydelige ressursforsterkninger til

forskning, studier og informasjon om de store rovdyrene.

8. Vi mener at Naturvårdsverket fortsatt skal ha det overgripende ansvaret for den svenske rovdyrforvaltningen, men at en viss delegering til länstyrene (fylkestyrene, red.anm.) kan skje når det gjelder lisensjakt for å flytte beslutningene nærmere lokalbefolkningen. Effektene av dette må følges nøye. Delegeringen forutsetter dels at det finnes livskraftige populasjoner av de berørte artene, dels at det finnes tilstrekkelig kompetanse om rovdyr og jakt hos de enkelte länstyrene.

9. Vi forutsetter at den svenske rovdyrforvaltningen skjer i nært samarbeid med norsk og finsk forvaltning ettersom rovdyrstammene er et felles anliggende og et felles ansvar mellom Sverige, Norge og Finland.

10. Dette dokumentet hindrer ikke at vi har forskjellig syn på mange detaljer i rovdyrforvaltningen, men vil samtidig vise at vi har et felles syn når det gjelder de store spørsmålene som utgjør basisen for svensk rovdyrforvaltning.

Reagerer på rifleforvaltning

Naturvernforbundet avviser endringer i viltloven, og sammenligner Miljøverndepartementet med kaptein Vom som slår Knoll og Tott før de har gjort noe galt.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Mens det, på rovdyrfronten, hersker den reneste harmoni mellom myndigheter og miljøorganisasjoner i Sverige, er norske myndigheter på kollisjonskurs med de fleste parter i rovdyrspørsmålet.

Her til lands er nærmest ingen fornøyd med rovdyrforvaltningen slik den fremstår

i dag. Etter at staten tapte rettssaken om fellingstillatelse på to ulver i Hedmark ønsker myndighetene, gjennom lovendringer å gjøre det lettere å felle rovdyr. Naturvernforbundet reagerer sterkt på forslaget til endringer i viltloven fra Miljøverndepartementet (MD).

Kaptein Vom

I et brev til MD sammenligner organisasjonen departementet med tegneseriefiguren Kaptein

Vom som for sikkerhets skyld slår Knoll og Tott ettersom de sikkert kommer til å gjøre noe galt i løpet av dagen.

– Med forslaget om å gjøre det lettere å skyte rovdyr er Miljøverndepartementet på ville veier. Forslaget er i strid både med viltlovens formålsparagraf, våre forpliktelser etter Bernkonvensjonen og grunnlovens paragraf 110b, sier lederen i Naturvernforbundet, Erik Solheim i en kommentar.

I strid med grunnloven

Det som bekymrer Naturvernforbundet spesielt er MDs forslag om å endre viltloven dithen at man kan skyte rovdyr "på grunnlag av forventning om fremtidige

skader", ikke som i dag, "på grunnlag av faktisk beviset skader av vesentlig betydning". Landsstyret i Naturvernforbundet mener altså forslaget er i strid med viltlovens formålsparagraf, som tilstreber bevaring av naturens artsrikdom, og at det også er i strid med grunnlovens paragraf 110b som slår fast at enhver har rett til en natur hvor mangfoldet bevares.

Organisasjonen uttrykker forståelse for bøndernes tap av husdyr, men krever at myndighetene må bedre rammevilkårene slik at bønderne står sterkere rustet til å møte utfordringene fra de økte rovdyrstammene. Næringen må, på sin side, være villig til å tenke nytt.

Kalenderen

Uke 7: Etterutdanning i støy og støybekjempelse, Oslo. Arr: Høgskolen i Oslo og Norsk forening mot støy, tlf: 22 45 32 91.

9 - 10. februar:

Seminar om produktorientert miljøstrategi, Saltsjöbaden i Stockholm, Sverige. Arr: Nordisk Ministerråd/Naturvårdsverket, tlf: + 46 8 698 15 20.

13. - 14. april: Internasjonal konferanse om strategier for en mer bærekraftig fremtid. University of Leeds, Storbritannia. Arr: ERP Environment, tlf: + 44 (0) 1274 5304 08 www.erpenvironment.org

3. - 5. mai: Avfallskonferansen 2000, Griegshallen, Bergen. Arr: Norsk renholdsverk-

forening, tlf: 22 11 40 43.

22. - 25. mai: Internasjonal konferanse om opprydding av klorerte og andre tungt nedbrytbare miljøgifter, California, USA. Arr: Battelle m.fl., tlf: + 1 800 783 6338.

5. - 9. juni: Den sjette verdenskonferansen om miljø og helse, Oslo. Arr: The International Federation of Environmental Health and Forum for miljø og helse, tlf: 22 00 16 40 www.fmh.no.

29. - 30. juni: Konferanse om øko-ledelse, EMAS og ISO 14001. University of Manchester, Storbritannia. Arr: ERP Environment, tlf: + 44 (0) 1274 530408 www.erpenvironment.org

12. - 19. juli: Sort It - europeisk miljøfestival for ungdom, Almondsbury, England. Arr: Western Partnership for Sustainable Development, tlf: + 44 (0) 117 922 43 88 www.sort-it.org.uk

27. august - 1. september: Konferanse om naturvern i storbyer, Praha, Tsjekkia. Arr: Miljøverndepartementet i Tsjekkia, tlf: + 422 2491 1381 www.praha-mesto.cz

11. - 12. september: Konferanse om miljøvern i Europa. London School of Economics, Storbritannia. Arr: ERP Environment, tlf: + 44 (0) 1274 530408 www.erpenvironment.org

14. - 15. september: Konferanse om miljø og forretningsstrategi. London School of Economics, Storbritannia. Arr: ERP Environment, tlf: + 44 (0) 1274 530408 www.erpenvironment.org

18. - 20. oktober: Europisk konferanse om industri og miljø, Aalborg, Danmark. Arr: Aalborg Kongres & Kultur Center, tlf: + 45 99 35 55 55 www.akkc.dk

18. - 20. november: Konferanse om industriens strategi og tiltak for bærekraftig utvikling, Aalborg, Danmark. Arr: Euro Environment Secretariat: + 45 99 35 55 55.

MELAND KOMMUNE

Kommunalteknisk avdeling

NORGESFØR
NORGESFØR AS

Skippergata 33, 0154 OSLO
Tlf: 22 00 71 50
Fax: 22 42 99 55

Norsk Romsenter
NORWEGIAN SPACE CENTRE
<http://www.spacecentre.no/>

River tusenvis av hjem i Venezuela

Venezuela begynte 2000 med å grave seg ut av den verste naturkatastrofen i landets moderne historie.

De siste tre ukene har bulldosere revet hundrevis av hus i Caracas' risikoområder, der beboerne får tilbud om å flytte til andre deler av landet.

– Vi kan ikke fortsette å la livet til tusenvis av familier henge i en tråd, kommenterte borgermesteren i hovedstaden, Antonio Ledezma.

Ifølge kommunale fagfolk vil det bli nødvendig å jevne rundt 3500 hjem med jorden. Rivingsarbeidet blir støttet av politiet og myndighetene, som forsøker å overtale folk til å søke tryggere husly andre steder. (IPS)

Pris til rasende syklister

Den chilenske bevegelsen for rasende syklister (MFC) har mottatt Prisen for beste miljøinnsats 1999 for sin kamp for en renere og mer human by.

IPS
GUSTAVO GONZÁLEZ

MFC ble dannet på 80-tallet og fikk nytt liv i 1995 som en organisasjon hvis målsetting er å bytte ut bilen med sykkel i urbane strøk.

Gruppen driver sin virksomhet med en uttrykksform preget av store bokstaver, en blanding

av sivil ulydighet og humoristiske innfall. Minst en gang i måneden trækker horder av MFC-tilhengere seg i fellesskap gjennom de mest trafikkerte gatene i sentrum av Santiago. De rasende tohjulingene arrangerer i tillegg en rekke aktiviteter, blant annet organiserer de utflukter til omkringliggende områder utenfor Santiago og tilbyr gratis sykkelreparasjoner

til alle som sympatiserer med dem.

Prisutdeleren, Instituttet for økologisk politikk (IEP), begrunner årets valg ved å vise til MFCs innsats for en transportmetode som ikke bare er miljøvennlig, men også helsebringende og overkommelig i pris.

– På kort tid har syklistene fått sin egen stemme, med positive ringvirkninger på miljøet, ifølge IEP.

Bevegelsen ble dannet som en folkereaksjon på de alvorlige miljøproblemene i hovedstaden de siste tiårene. Santiago er blant de mest forurensede i byene i Latin-Amerika.

Bellona Magasin er historie

6. januar forsvant Bellona Magasin for godt. Det web-baserte tidsskriftet ble offer for nedskjæringer i etterkant av Nikitin-saken.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

I august i fjor skrev N&M Bulletin at Bellona Magasin sannsynligvis ville gå over fra papir til internett. Kort tid etter fant omleggingen sted. 6. januar gikk miljøstiftelsen enda lenger. Nå er Bellona Magasin historie. Fortsatt finner man utgivelsen på Bellonas web-sider, men oppdatering er ikke lenger aktuelt. Redaktør Jorunn Gran ble sagt opp fra samme dato, og har nå forlatt jobben.

Dyr Nikitin-sak

Det var styret i Bellona som bestemte seg for å sette kroken på døra for Bellona Magasin. Bakgrunnen var økonomiske problemer i etterkant av Nikitin-rettsaken. En årelang kamp mot russisk rettsvesen hadde kostet for mye. Eller som daglig leder Frederic Hauge sa

det til Dagbladet: "Når vi har måttet slåss mot den russiske bjørnen i fire og et halvt år, kan det ikke overraske noen at vi nå må slikke sår og pleie våre blåmerker".

Eks-redaktør Jorunn Gran har forståelse for miljøstiftelsens avgjørelse.

– Bellona ønsker å bruke pengene sine på områder hvor de kan få fram sine saker og sitt engasjement. Selvfølgelig hadde det vært hyggelig om det hadde vært penger til både dette arbeidet og til Bellona Magasin, men så lenge det ikke er det har jeg forståelse for prioriteringen, sier Gran til N&M Bulletin.

Gran begynte i Bellona Magasin for ti måneder siden, og tok over som redaktør etter Roger Grøndalen i fjor sommer. Grøndalen sa opp sin stilling på grunn av sparevedtak som ble tøffere enn han fant forsvarlig.

Naturvernforbundet lover gasskraftkamp i retten

Landsstyret i Naturvernforbundet vedtok søndag at organisasjonen vil gå til rettsak mot staten hvis Stortinget vedtar utbygging av gasskraftverk.

Utspill fra Høyre og Ap om å fjerne klimagassutslipp fra Statens forurensningstilsyns ansvarsområde har møtt sterk kritikk. Naturvernforbundet har også reagert sterkt på signalene og mener det er utrolig at norske politikere neglisjerer klimatrusselen i år 2000.

– Dersom fleirtallet i Stortinget tek klimagassutslipp ut av forurensningslova eller tvingar Statens forurensningstilsyn til å endre utslippskrava sine, vil

Norges Naturvernforbund prøve det juridisk, heter det i en pressemelding fra organisasjonen.

Naturvernforbundet gir også uttrykk for at en slik omgåelse av normal praksis i forurensningsaker vil gi de hardeste gasskraftmotstanderne vind på mølla.

– Det er forståelig om mange ser slik parlamentarisk ulydnad frå makta som legitimering av sivil ulydnad, ei samfunnshandling i avmakt, heter det i pressemeldingen.

– Uendret annonsesalg

Jorunn Gran tror ikke omleggingen fra papir til internett har hatt betydning for styrets vedtak. Omleggingen førte til mindre kostnader til trykking og distribusjon, men førte også med seg investeringer. Ifølge Gran skal heller ikke annonsesalget ha end-

ret seg som følge av omleggingen.

Ifølge Dagbladet er Bellonas egenkapital spist opp, og en kassakreditt samt penger som fortløpende ruller inn på organisasjonens konto er det eneste som holder Bellona oppe.

Sjekk våre miljø@ker:

NORGES BONDELAG

Fakta og nyheter fra norsk landbruk:

www.bondelaget.no

VEIDEKKE

www.veidekke.no

GLAVA
ISOLASJON

www.glava.no

NCC

www.ncc.no

HINT
HØGSKOLEN I NORD-TRØNDELAG

www.hint.no

Bulletinen som bokmerke

Natur & miljø Bulletins syv siste årganger:
www.naturvern.no

OSRAM
Kvalitet som lyser

Sira-Kvina
kraftselskap

HK

TUSSA
www.tussa.no
Tlf. 70 04 62 00 - Faks 70 04 62 01

Statens dykkerskole
Statlig videregående skole for utdanning av yrkesdykkere. Spesialkurs dekker krav internasjonalt.
Tlf.: 55 26 87 00
Web: statens-dykkerskole.no
Skillevikveien 60 • 5178 Løddal

ØIJORD & AANES
Entreprenørformidling a.s.
Tlf.: 75 12 07 00 • Fax: 75 12 07 10 • 8607 Mo i Rana
Bank: Sparebanken Rana Giro: 45 10 05 08 803

XEROX AS

Vi støtter selvfølgelig Naturvernforbundet:
H.C. Thauglands Trælastforretning A/S
Calmeyersgt. 8b, Oslo • Tel: 22 99 36 80
Vitaminv. 5, Oslo • Tel: 23 39 36 00

Løsemidler

trenger du ikke bruke når du gjør feil. Glem flasken med korrekturlakk. Blanco Roller korrigerer helt tørt. Dermed kan feilen rettes med en gang - uten venting. Enkelt, raskt og renslig.

Blanco Roller leveres i to versjoner
- med eller uten refill.
Hver av dem i to bredder,
- for både små og store feil!

Markedsføres av: Henkel Nordic Office Supplies AS, - Postboks 468, 1401 SKI,
Tlf.: 64 86 87 10, Fax: 64 86 87 14.

Annonsér i
N&M Bulletin
Ring 23 21 20 70
og spør etter Turid eller Marit.

Natur
& miljø
Bulletin
utgitt av Norges Naturvernforbund

Dødsstraff for atomdumping

Forurensning med radioaktivt avfall kan medføre dødsstraff i De forente arabiske emiratene, ifølge den nye miljøvernloven som trer i kraft i februar.

IPS
SANJAY UPADHYA

Selv om dødsstraff bare gjelder for tilfeller der kjernefysisk avfall er innblandet, sier myndighetene i det oljerike monarkiet at det at dødsstraff er tatt med i den nye loven, understreker hvor alvorlig de tar miljøvernet.

Loven tar også sikte på å svekke lysten til å forurense ved å gi hjemmel for bøter på inntil 21,5 millioner kroner.

Loven bestemmer at det skal opprettes et landsomfattende system for overvåking av miljøet, og at det skal utarbeides krisepplaner for ulike typer miljøkatastrofer, ifølge Det føderale miljø-

direktoratet (FEA). Det er FEA som har laget utkastet til loven.

Området rundt Persiabukta har et gjennomsnittlig lavt biologisk mangfold og livet både i havet og på land er svært sårbart, ifølge eksperter. De mener dårlig vannsirkulasjon og høyt saltinnhold sammen med høy sjøtemperatur har påvirket miljøet negativt.

Området har om lag 40 prosent av verdens oljereserver, og forurensning av olje har hatt en alvorlig virkning på økosystemet både til lands og i havet. En oljelekkasje fra en leker i 1998, som forurenset mangroveskoger

og strender i Emiratene, gjorde at myndighetene reagerte.

Men naturvernere sier at overfiske, befolkningsvekst, vekst i byene, utvinning av sand, global oppvarming, ulovlig utslipp fra tankskip og stadig flere avsaltningsanlegg, utgjør en større trussel.

Emiratene opprettet FEA i 1992. Organet lager utkast til miljøvernlover og samordner tiltak mellom lokale myndigheter og miljøvernorganisasjoner. I fjor opprettet regjeringen et eget studie- og forskningssenter for å kartlegge miljøtrusler og oppmuntre til miljøvern. ■

God smak – god sak!

PANDA BRØD